

Handläggare
Per Ålind
0480-45 03 89

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum 2017-11-28 Ärendebeteckning KS 2017/0943

Rev. 2017-12-05

Kommunstyrelsen

Remiss med förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029, dnr N2017/05430/TIF

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar samhällsbyggnadskontorets yttrande som sitt och överlämnar det till Trafikverket som Kalmar kommuns svar på förslag till nationell transportplan för transportsystemet 2018-2029.

Bakgrund

Den nationella transportplanen är föremål för en öppen remiss fram till den 30 november i år. Planförslaget har tagits fram av Trafikverket utifrån ett trafikslagsövergripande perspektiv, där åtgärder har prioriterats för att i så stor utsträckning som möjligt bidra till de transportpolitiska målen.

Fyrstegsprincipen, som innebär att möjliga förbättringar i transportsystemet ska provas stegvis, har tillämpats för att säkerställa god resurshushållning och för att åtgärderna ska bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Utgångspunkterna för Trafikverkets prioriteringar är de transportpolitiska målen, riksdagens beslut om infrastrukturpropositionen *Infrastruktur för framtiden – innovativa lösningar för stärkt konkurrenskraft och hållbar utveckling* (prop. 2016/17:21) samt regeringens direktiv. I direktivet pekas följande sex samhällsutmaningar ut och dessa har utgjort viktiga inriktningar i arbetet med planförslaget:

- Omställning till ett av världens första fossilfria välfärdsländer
- Investeringar för ett ökat bostadsbyggande
- Förbättra förutsättningarna för näringslivet
- Förstärka sysselsättningen i hela landet
- Ta höjd för och utnyttja digitaliseringens effekter och möjligheter
- Ett inkluderande samhälle

Förslag till kompletteringar av planförslaget

Ge sydöstra Sverige möjlighet att växla upp bostadsbyggande mot infrastrukturinvesteringar

Kalmar, Karlskrona och Växjö kommuner bedömer att det finns starka skäl för att utveckla en sammanhållen funktionell region i sydöstra Sverige. De tre kommunernas arbetsmarknadsregioner har idag närmare 400 000 invånare. Befolknings- och näringslivsutvecklingen är god. En akilleshäla, framlyft inte minst av OECD, är brister i infrastrukturen, både mellan residensstäderna, inom regionen som helhet och till övriga marknader i Sverige och Europa.

Sydöstra Sveriges attraktionskraft är stor och vi ser en trend att den fortsätter att öka. Linnéuniversitetet med bas i Växjö och Kalmar är en del i denna ökning. Höstterminen 2017 kom universitetet på femte plats vad gäller antalet antagna studenter. Tillsammans med Blekinge Tekniska Högskola hade Linnéuniversitetet enligt den senaste nationella statistiken det näst högsta antalet förstaårsstudenter av alla svenska universitet och högskolor.

Tillsammans med övriga kommuner inom arbetsmarknadsregionerna är Kalmar, Karlskrona och Växjö beredda att bygga 30 000 nya bostäder de närmaste 25 till 30 åren (bilaga 1). Med en infrastruktur som ger förutsättningar för bra kommunikationer bör en bostad som byggs i sydöstra Sverige vara lika viktig för staten som en bostad som byggs i Stockholm eller övriga storstadsregioner.

Kalmar, Karlskrona och Växjö förväntar sig samma typ av uppgörelse som nåtts i samband med Sverigeförhandlingen. Med andra ord att kommunala investeringar i nya bostäder kan växlas upp mot statliga investeringar för bättre kommunikationer även för vår del av landet. Det skulle innebära en statlig medfinansiering motsvarande ett flertal miljarder kronor för sydöstra Sverige precis på samma sätt som för Stockholms- och Göteborgsregionen samt västra Skåne.

En åtgärdsvalsstudie för Kalmar C genomförs i närtid

I planförslaget anges att samhällsstrukturen i södra Sverige är uppbyggd kring ett flertal tillväxtmotorer i en flerkärnig struktur med residens- och högskoleorter. De regionala tillväxtmotorerna i Sydsverige, varav Kalmar pekas ut som en av åtta, har stor betydelse för sin omgivning, där ett ömsesidigt utbyte mellan stad och omland är centralt för utvecklingen.

Kommunens planering har som övergripande inriktning att utveckla funktionen som tillväxtcentrum för hela regionen. För att stärka den rollen behöver inte minst funktionen som nav för regional och interregional trafik utvecklas och säkerställas. I det sammanhanget är den framtida regionstadens bytespunkt för olika transportslag – ett Kalmar C 2.0 – av central betydelse. Lokaliseringen av en station för Kalmar stad har betydelse inte bara för närregionen utan för hela den funktionella regionen sydöstra Sverige.

En sådan planeringsprocess kräver samarbete med och mellan offentliga och privata aktörer på lokal, regional och nationell nivå för att ge positivt resultat. Kalmar kommun prioriterar arbetet med att finna lösningar som på ett optimalt sätt kombinerar stadens fortsatta utveckling med goda trafiklösningar. I det sammanhanget finns en risk att nuvarande utformning av buss- och järnvägsstation begränsar utvecklingsmöjligheterna för såväl staden som kommunen och regionen.

Det är viktigt att understödja och säkra de senaste årens positiva utveckling i Kalmar och sydöstra Sverige. Kommunen vill därför poängtera vikten av att planeringsarbetet kring kollektivtrafikens framtida angöring av Kalmar stad inleds under den kommande planperioden och då i närtid (perioden 2018 - 2020). Första steget är att Trafikverket och kommunen i nära samarbete tar fram en detaljerad åtgärdsvalsstudie. Kommunen har som underlag för det arbetet upprättat en enkel åtgärdsvalsstudie enligt den modell som används inom bland annat Trafikverket (bilaga 2). Denna bör snarast utvecklas till en mer fördjupad och heltäckande studie. För att säkerställa den processen måste förslaget till nationella plan revideras så att denna inriktning tydligt framgår av den slutliga planen.

Spårinvesteringar nödvändiga för att sydöstra Sverige ska fortsätta växa

Linnéuniversitetet betydelse som katalysator för den fortsatta utvecklingen i den sydöstra delen av landet kan inte nog understrykas. Järnvägen mellan de båda universitetsorterna Kalmar och Växjö har i den processen en mycket central roll. Banan är dessutom väsentlig för kommunikationen mellan sydöstra Sverige och Göteborg. Kalmar kommun anser därför att insatser som förbättrar kapaciteten på Kust till kustbanan ska fogas in i planen. Den långsiktiga inriktningen ska vara dubbelspår från Alvesta och österut, vilket tydligt bör framgå av den nationella planen.

Stångådalsbanan kommer i en inte alltför avlägsen framtid att få större betydelse för in- och utpendling från Kalmar. Kommunen vill trycka på att åtgärder i form av exempelvis mötesspår är nödvändiga för att kunna etablera en effektiv tågpendling, något som bör framgå av den slutliga planen.

Komplettera listan på utpekade brister med objekt på E22

På initiativ av Kalmar kommun kom under början av 2000-talet ett samordnat arbete till stånd för utbyggnad av E22 till motorväg/fyrfältsväg mellan Trelleborg och Norrköping. Med de åtgärder som finns i förslaget till nationell plan 2018-2029 kommer så gott som hela sträckan vara åtgärdad vid utgången av planperioden. Det är i sammanhanget viktigt att byggstarten för objektet förbi Söderköping säkerställs till slutet av perioden 2018-2020 eller allra senast i början av perioden 2021-2023.

I princip det enda objekt som därefter återstår på de 55 milen är sträckan förbi Mönsterås inklusive en sedan länge planerad bytespunkt för kollektivtrafik. Kollektivtrafikanläggningen skulle förbättra resemöjligheterna utmed Kalmarsundskusten och därmed bli ett viktigt medel för fortsatt regionförstoring. Objektet E22 förbi Mönsterås bör därför läggas till som en utpekad brist med inriktning att genomföras snarast möjligt.

Kommentarer i övrigt till planförslaget

Kommunen ser positivt på den att ekonomiska ramen för mindre investeringsobjekt utökas till 100 miljoner kronor. Det kommer att underlätta anpassningen av den långa planperioden (12 år) till den starkt föränderliga verklighet som gäller idag. Likaså är det positivt att planförslaget dels öppnar upp för delad finansiering mellan nationell och regional plan exempelvis vad gäller utbyggnad av mötesseparering, dels föreslår riktade insatser för att gynna näringslivet.

Per Ålind
Samhällsbyggnadskontoret

Bilagor:
Ett upprop från Sydost som utvecklar Sverige
Åtgärdsvalsstudie Kalmar Central
Remiss